

Influenza



OIVO, februari 2010

OIVO

Onderzoeks- en Informatiecentrum
van de Verbruikersorganisaties



Agenda

1. Doelstellingen
2. Methodologie
3. Percepties en houdingen met betrekking tot griep A/H1N1
4. Percepties van de ontvangen informatie
5. Kennis en perceptie van preventieve handelingen
6. Percepties van de acties van de overheid
7. Percepties ten overstaan van de vaccinatie
8. Stand van zaken betreffende de vaccinatie
9. Informatiebronnen
10. Conclusies
11. Aanbevelingen

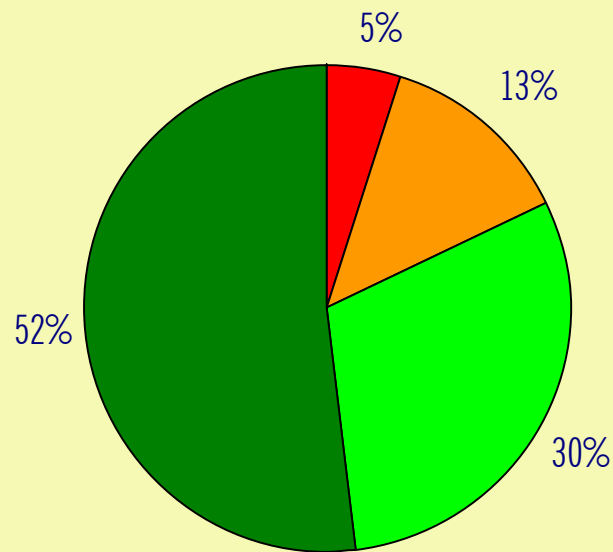
Doelstellingen

- De percepties en houdingen van de consumenten met betrekking tot de griep, de ontvangen informatie, de overheidsacties evalueren.

Methodologie

- Kwantitatieve studie
 - 660 interviews, telefonisch afgenomen van inwoners van België van 17 jaar en ouder.
 - Field : 13-28 januari 2010.
 - Aselecte gelaagde gecorrigeerde steekproef.
 - De resultaten hebben de gepaste statistische verwerkingen (χ^2 , foutmarge, segmenteringanalyse en typologie) ondergaan.
 - De maximale totale foutmarge op de steekproef bedraagt 3.9%.
 - Enkel de betekenisvolle resultaten worden voorgesteld. Elk gegeven werd echter geanalyseerd in functie van de locatie (Gewesten), het geslacht, de leeftijd, de grootte en samenstelling van het gezin, de sociale groepen (lage, gemiddelde, hoge), hoofdverantwoordelijke voor de aankopen (HVA) zijn of niet, verbonden zijn aan de gezondheidssector of niet, een huisarts hebben of niet, de perceptie van de eigen gezondheidstoestand, de consumptie van geneesmiddelen en de vaccinatie.
 - De enquêtes werden uitgevoerd vanaf 13 januari 2010, de dag na de ramp in Haïti die voorpaginanieuws was gedurende de hele periode waarin de interviews plaatsvonden. Rond de griep H1N1 bleef het echter toch niet stil en de vaccinatie- en preventiecampagnes zijn die hele periode blijven doorgaan. In januari liep het aantal gevallen in België terug en bleef het onder de epidemiedrempel. De resultaten moeten dus in die precieze context geïnterpreteerd worden.

Percepties van de griep A/H1N1



■ Zeer bezorgd

■ Eerder bezorgd

■ Eerder niet bezorgd

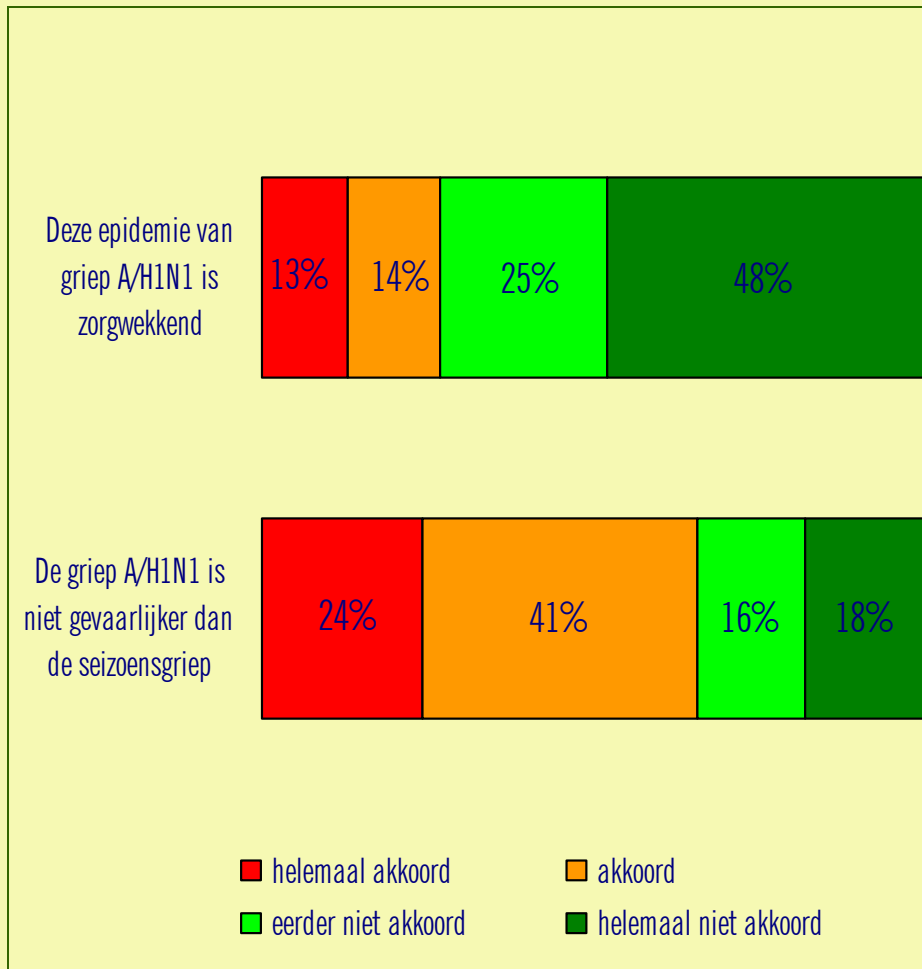
■ Helemaal niet bezorgd

➤ Er is vandaag sprake van de mogelijke uitbraak van een epidemie van griep A / H1N1 in de komende weken in België. In verband met die mogelijkheid bent u...

- Meer dan 8 op de 10 consumenten zeggen dat ze helemaal niet of eerder niet bezorgd zijn over het mogelijke uitbreken van een epidemie van griep A/H1N1. In het bijzonder de Franstaligen (66%), de gezinnen zonder kind(eren) (77%) en de chronische zieken (64%) zeggen nog talrijker dat ze helemaal niet bezorgd zijn.
- Bijna 1 op de 5 consumenten zegt bezorgd te zijn.
- In januari 2010 hebben de consumenten de indruk dat de epidemie van griep A/H1N1 afgelopen is.

Basis: respondenten

Perceptie van griep A/H1N1

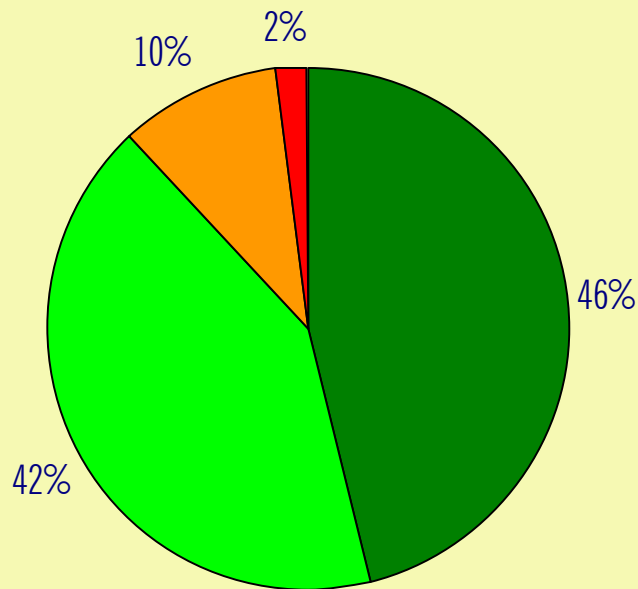


➤ Hierna volgt een reeks zinnen die mensen aan ons gezegd hebben over de griep A/H1N1. Aan u telkens de vraag of u met de stelling helemaal akkoord, akkoord, eerder niet akkoord of helemaal niet akkoord gaat. Als ik zeg:

- De meerderheid van de consumenten vindt dat deze griep-epidemie niet zorgwekkend is. 1 op de 4 consumenten is wel bezorgd.
- Twee derden van de consumenten zijn van mening dat deze griep niet gevaarlijker is dan de seizoensgriep. De mensen die geneesmiddelen innemen, denken dat minder talrijk (58%).

Basis: respondenten

Voorlichting



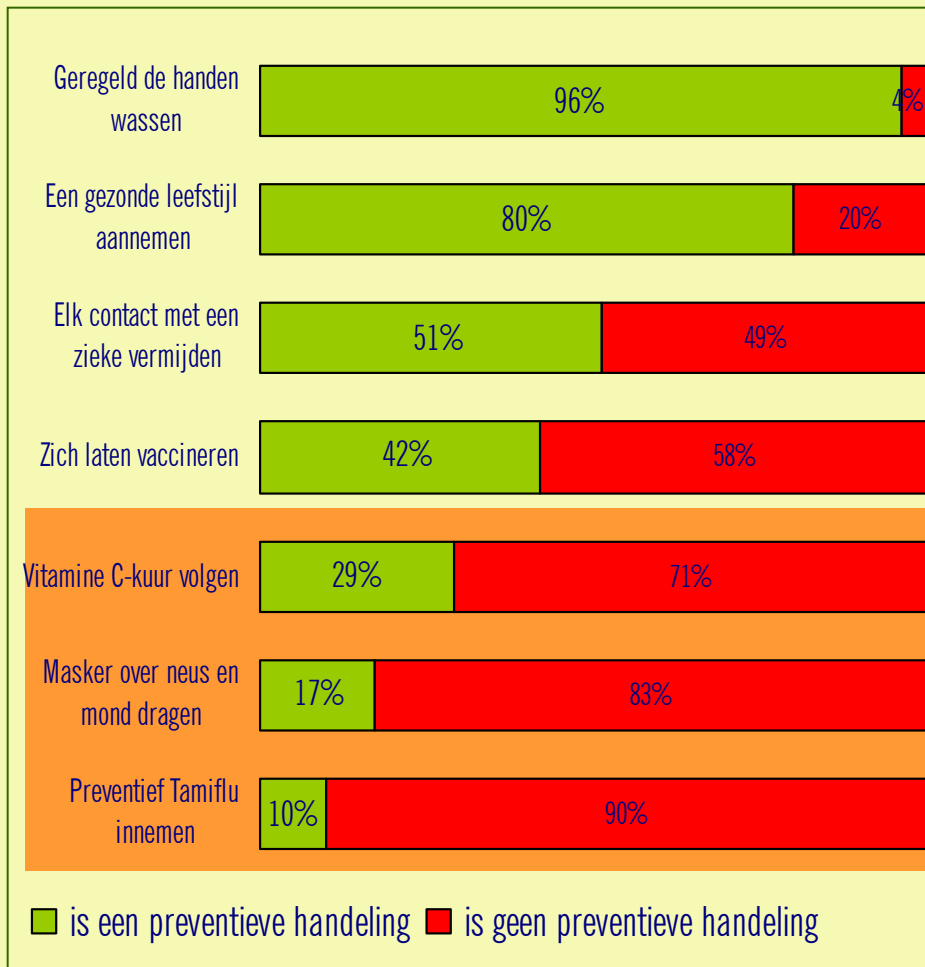
- Heel goed voorgelicht
- Eerder goed voorgelicht
- Eerder slecht geïnformeerd
- Helemaal niet geïnformeerd

➤ Over dit mogelijke voorval vindt u dat u ... bent

- Bijna 9 op de 10 consumenten zeggen van zichzelf dat ze heel goed of eerder goed voorgelicht zijn over de mogelijke uitbraak van een epidemie van griep A/H1N1. In het bijzonder de Brusselaars (79%), de leeftijdsgroep van 18-29 jaar (57%), de gezinnen met 6 personen en meer (63%), de consumenten die tot de lage sociale groepen behoren (56%) en de mensen die in de gezondheidssector werken (60%) voelen zich talrijker dan het gemiddelde heel goed geïnformeerd.
- 1 op de 10 consumenten vindt dat hij/zij eerder slecht voorgelicht is (vooral de Walen (18%) zijn talrijker die mening toegedaan).
- Er zijn heel weinig consumenten die vinden dat ze helemaal niet geïnformeerd zijn.

Basis: respondenten

Preventieve handelingen



➤ Welke van de volgende handelingen zijn volgens u de preventieve handelingen?

- Geregeld de handen wassen en een gezonde leefstijl volgen zijn de twee preventieve handelingen die de consumenten (h)erkennen. De helft van hen denkt dat elk contact met een zieke en zich laten vaccineren preventieve ingrepen zijn. 1 op de 3 consumenten zegt verkeerdelijk dat een vitamine C-kuur preventief helpt tegen de griep A/H1N1. 6 op de 10 denken dat preventief vaccineren geen preventieactie is.
- Minder dan 1 op de 5 consumenten denkt verkeerdelijk dat een masker dragen de griep A/H1N1 kan voorkomen. Slechts 1 op de 10 denkt verkeerdelijk dat preventief Tamiflu® innemen een preventieve handeling is.

Basis: respondenten

Preventieve handelingen - verschillen volgens profiel

- **Geregeld de handen wassen** wordt door 96% van de consumenten als een preventieve handeling beschouwd. De consumenten van 30-39 jaar (99%), de gezinnen met 5 personen (100%) en de mensen die in de gezondheidssector werken (100%) denken dat nog talrijker.
- **Op een gezonde leefstijl letten** wordt als een preventieve handeling beschouwd door 80% van de consumenten. De Franstaligen (87%) en de consumenten die tot de lage sociale groepen behoren (90%), denken dat nog talrijker, terwijl de inwoners van de Vlaamse steden (68%) en de gezinnen zonder kind(eren) (71%) er minder talrijk zo over denken.
- **Elk contact met een zieke vermijden** wordt door 51% van de consumenten als een preventieve handeling beschouwd. De Nederlandstaligen (63%), de consumenten die tot de hoge sociale groepen behoren (62%) en de gezinnen met kind(eren) (62%) denken dat nog talrijker, terwijl de Franstaligen (34%) en de consumenten in de hoge sociale groepen (33%) minder talrijk in dat geval zijn.
- **Zich laten vaccineren** vinden 42% van de consumenten een preventieve handeling. De Nederlandstaligen (55%), de consumenten van 65 en ouder (54%), de gezinnen met kind(eren) (52%) en de mensen die zich hebben laten vaccineren tegen de seizoensgriep (74%) of tegen griep A/H1N1 (93%) denken dat nog talrijker, terwijl de Franstaligen (25%) en de mensen die zich niet hebben laten inenten tegen de seizoensgriep (27%) of tegen griep A/H1N1 (30%) minder talrijk in dat geval zijn.

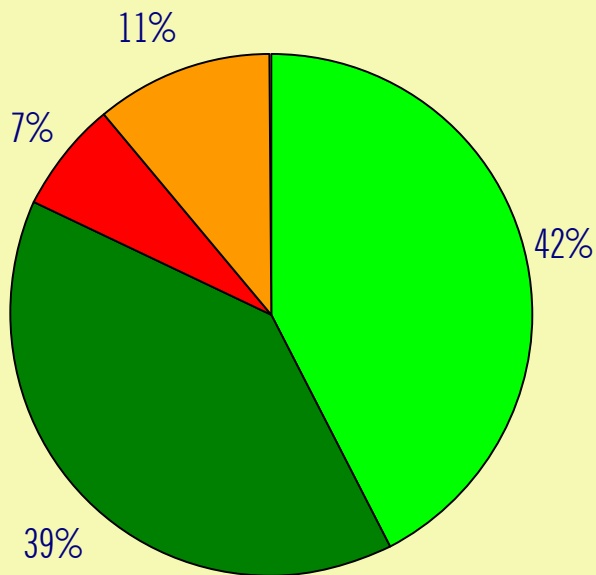
Preventieve handelingen - verschillen volgens profiel

- **Een vitamine C-kuur volgen** wordt als een preventieve handeling beschouwd door 29% van de consumenten. De Walen (38%), de consumenten van 50-64 jaar (44%), de gezinnen met 2 personen (39%), de mensen die zich niet in goede gezondheid voelen (46%) en wie geneesmiddelen innemen (43%) in het kader van chronische ziekten (46%) zijn nog talrijker van die mening, terwijl de consumenten van 18-39 jaar (16%), de gezinnen met 6 personen en meer (9%) en de mensen die geen geneesmiddelen gebruiken (21%) dat minder talrijk denken.
- **Een masker over neus en mond dragen** beschouwt 17% van de consumenten als een preventieve handeling. De gezinnen met kind(eren) (24%) en de mensen die in de gezondheidssector werken (36%) zijn talrijker die mening toegedaan, terwijl de Brusselaars (3%) dat minder talrijk denken.
- **Preventief Tamiflu® innemen** vinden 10% van de consumenten een preventieve handeling. De Brusselaars (0%) en de gezinnen met 5 personen (3%) vinden dat minder talrijk.

Preventieve handelingen - vaststellingen

- Geregeld de handen wassen en een gezonde leefstijl volgen zijn preventieve handelingen die de consumenten kennen en die de federale overheid aanbeveelt.
- De consumenten zeggen dat ze zich goed voorgelicht voelen, maar (her)kennen niet alle preventieve handelingen waar de bevoegde federale instanties (Influenza) over communiceren.
- In het bijzonder het vermijden van elk contact met een zieke wordt maar door de helft van de consumenten als een preventieve handeling herkend. De crisiscel van de FOD Gezondheid stelt nochtans dat de bezoeken aan de zieke in zijn of haar kamer tot het strikte minimum beperkt moeten worden (in het bijzonder voor de risicopersonen).
- Zich laten vaccineren wordt als een preventieve handeling beschouwd door 4 op de 10 consumenten, terwijl de bevoegde instanties vaccinatie heel sterk aanbevelen voor de risicopersonen.
- Een masker dragen wordt maar door 1 op de 5 consumenten als een preventieve handeling herkend. In de praktijk is het dragen van een masker enkel nodig in geval van contact met een zieke die zelf geen masker kan dragen (bijv. een kind).

De overheid



- de overheid overdrijft
- de overheid doet wat moet gedaan worden
- de overheid niet genoeg doet
- de overheid niet te veel en niet te weinig doet

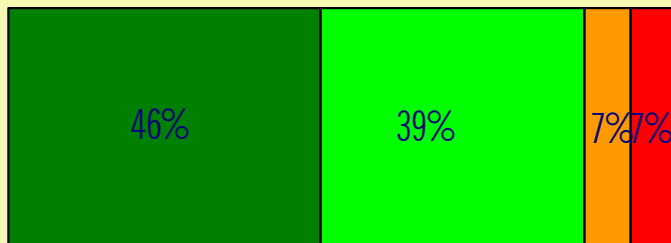
➤ Als u vandaag denkt aan wat de overheid gedaan heeft om aan de mogelijke epidemie van griep A/H1N1 het hoofd te bieden, zou u zeggen dat...

- 4 op de 10 consumenten zijn van mening dat de overheid overdrijft in verhouding tot de feitelijke dreiging. In het bijzonder de Franstaligen (69%), de consumenten die tot de lage sociale groepen behoren (57%) en de mensen met een chronische ziekte (56%) zijn nog talrijker van die mening.
- 4 op de 10 consumenten vinden dat de overheid doet wat moet gebeuren in verband met deze mogelijke epidemie. De Nederlandstaligen (46%), de consumenten die tot de hoge sociale groepen behoren (50%) en de mensen die zich hebben laten vaccineren tegen de seizoensgriep (49%) of de griep A/H1N1 (51%) denken dat nog talrijker.
- 1 op de 10 consumenten is van mening dat de overheid niet genoeg doet (in het bijzonder de leeftijdsgroep van 30-39 jaar (17%)).
- Minder dan 1 op de 10 vindt dat de overheid niet te veel en niet te weinig doet.

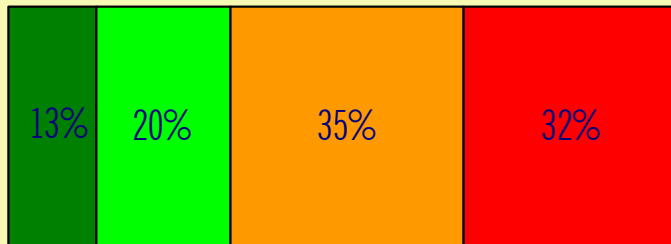
Basis: respondenten

Perceptie van de preventieve handelingen

Om elk gevaar te voorkomen, is het belangrijk dat iedereen de preventieve handelingen in acht neemt



Om elk gevaar te voorkomen, is het belangrijk dat iedereen zich laat vaccineren



■ helemaal akkoord ■ akkoord
■ eerder niet akkoord ■ helemaal niet akkoord

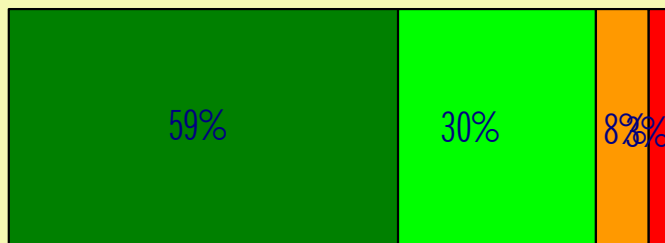
➤ Hierna volgt een reeks zinnen die mensen aan ons gezegd hebben over de griep A/H1N1. Aan u telkens de vraag of u met de stelling helemaal akkoord, akkoord, eerder niet akkoord of helemaal niet akkoord gaat. Als ik zeg:

- De meerderheid van de consumenten denkt dat iedereen de preventieve handelingen in acht moet nemen om elk gevaar te voorkomen.
- Slechts een derde van de consumenten echter vindt dat iedereen zich moet laten vaccineren om elk gevaar te voorkomen. In het bijzonder de consumenten die behoren tot de hoge sociale groepen vinden dat minder talrijk (18%). Anderzijds wordt dat talrijker gedacht door de mensen die zich hebben laten inenten tegen de seizoensgriep (55%) of de griep A/H1N1 (48%).

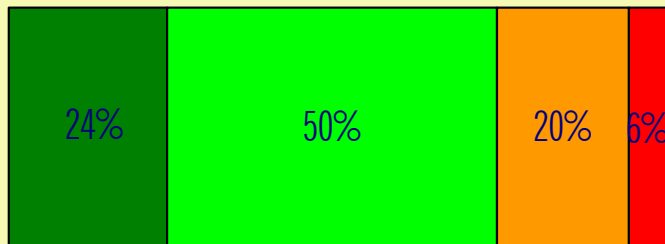
Basis: respondenten

Perceptie van de vaccinatie

Om elk gevaar te voorkomen, is het belangrijk dat de risicomensen zich laten vaccineren



Het vaccin dat in België tegen de griep A/H1N1 gebruikt wordt, is efficiënt



■ helemaal akkoord ■ akkoord
■ eerder niet akkoord ■ helemaal niet akkoord

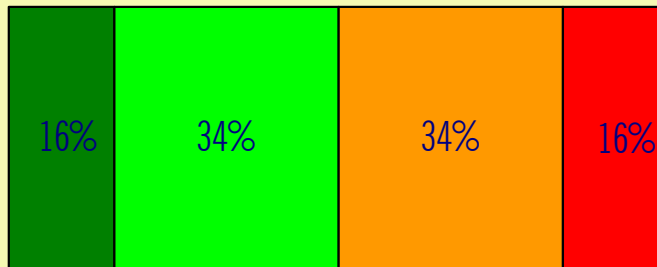
➤ Hierna volgt een reeks zinnen die mensen aan ons gezegd hebben over de griep A/H1N1. Aan u telkens de vraag of u met de stelling helemaal akkoord, akkoord, eerder niet akkoord of helemaal niet akkoord gaat. Als ik zeg:

- Anderzijds denken bijna 9 op de 10 consumenten dat de risicomensen zich moeten laten vaccineren om elk gevaar te voorkomen. De mensen die zich laten vaccineren tegen seizoensgriep of griep A/H1N1, zijn nog talrijker van die mening (100%).
- 3 op de 4 consumenten denken dat het vaccin dat in België tegen de griep A/H1N1 gebruikt wordt, efficiënt is (dat geldt in het bijzonder voor de mensen die zich laten vaccineren (90%)). De Franstaligen twijfelen talrijker aan de efficiëntie van het vaccin (42% vs. 26% gemiddeld).

Basis: respondenten

Perceptie van de vaccinatie

Het vaccin dat in België tegen de griep A/H1N1 gebruikt wordt, houdt een gevaar voor de gezondheid in



■ helemaal akkoord
■ akkoord

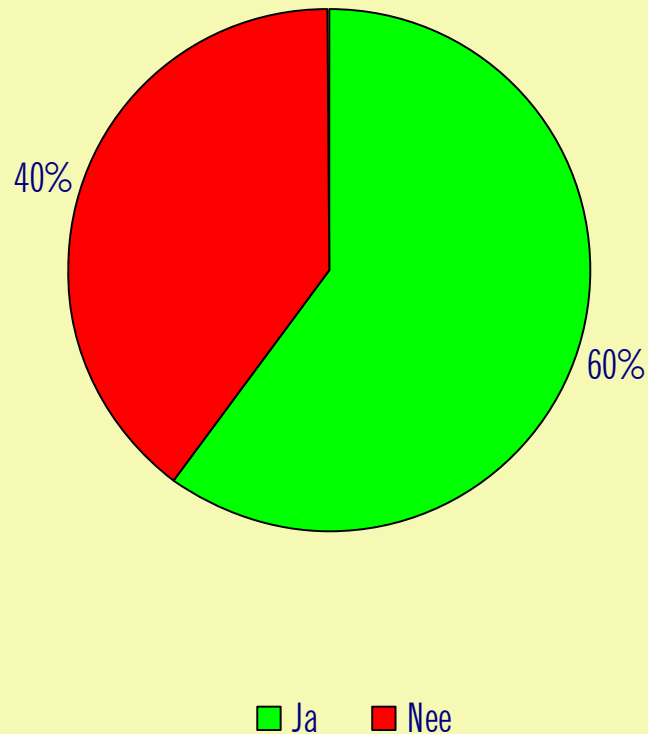
■ eerder niet akkoord
■ helemaal niet akkoord

➤ Hierna volgt een reeks zinnen die mensen aan ons gezegd hebben over de griep A/H1N1. Aan u telkens de vraag of u met de stelling helemaal akkoord, akkoord, eerder niet akkoord of helemaal niet akkoord gaat. Als ik zeg:

- De helft van de consumenten denken dat het vaccin dat in België tegen de griep A/H1N1 gebruikt wordt, een gevaar inhoudt voor de gezondheid. De Brusselaars zijn daar talrijker bang voor (64%).

Basis: respondenten

Behandelende (huis)arts

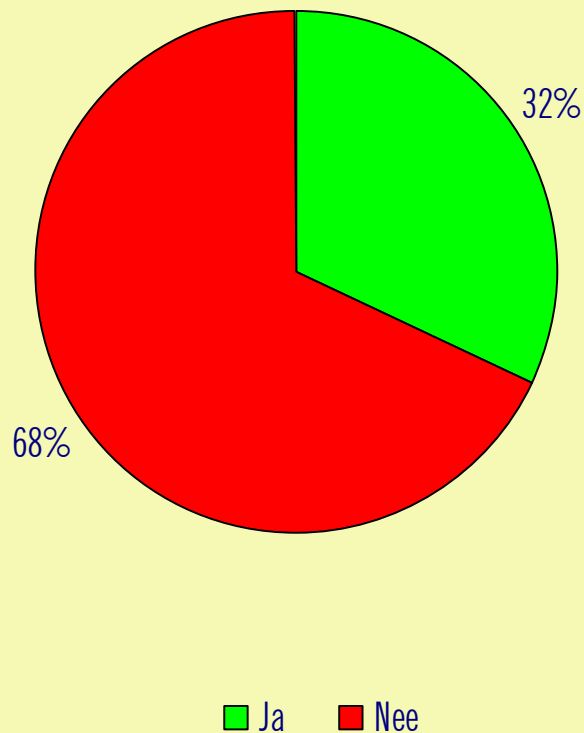


➤ Hebt u erover gesproken met uw huisarts?

- 6 op de 10 consumenten hebben met hun huisarts over de griep A/H1N1 gesproken.
- In het bijzonder de Walen (75%), de 65+'ers (84%), de gezinnen met 2 personen (70%), de consumenten die tot de lage sociale groepen behoren (72%), de mensen die zich niet in goede gezondheid voelen (77%), die geneesmiddelen gebruiken (79%) en die zich hebben laten vaccineren tegen de seizoensgriep (80%) of tegen de griep A/H1N1 (86%) hebben er talrijker over gesproken met hun huisarts.
- De Vlamingen (49%), de leeftijdsgroep van 18-39 jaar (45%), de gezinnen met 3 personen (48%), de gezinnen met kind(eren) (50%) en de mensen die geen geneesmiddelen gebruiken (49%) en die zich niet hebben laten inenten tegen seizoensgriep (51%) hebben dat minder talrijk gedaan.

Basis: respondenten

Vaccinatie tegen seizoensgriep

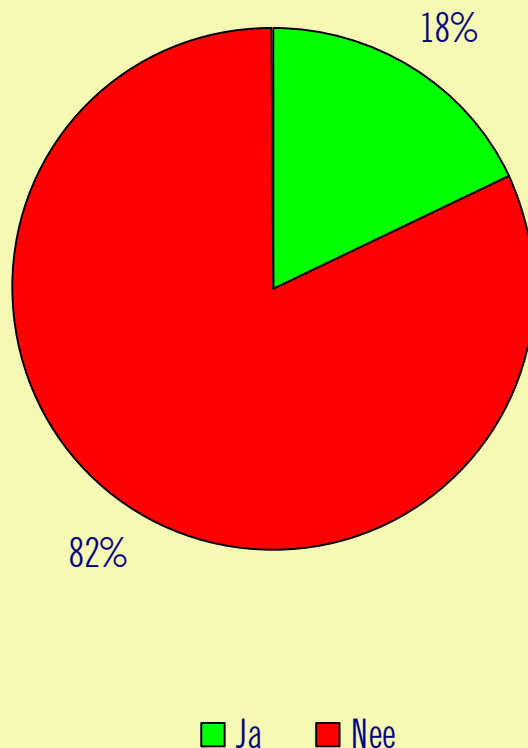


➤ Hebt u persoonlijk zich laten (of gaat u zich laten) vaccineren tegen de seizoensgriep?

- Een derde van de consumenten zeggen dat ze zich hebben laten of zullen laten vaccineren tegen seizoensgriep.
- De 65+ 'ers (59%), de gezinnen met 2 personen (42%), de mensen die vinden dat ze niet in goede gezondheid zijn (53%), de mensen die geneesmiddelen gebruiken (51%) tegen een chronische ziekte (56%) of niet chronische ziekte (45%) doen dat nog talrijker.
- Anderzijds zeggen de leeftijdsgroep van 18-39 jaar (9%), de gezinnen met 6 personen en meer (14%), de mensen die tot de hoge sociale groepen behoren (21%) en de mensen die geen geneesmiddelen gebruiken (21%) minder talrijk dan het gemiddelde dat ze zich hebben laten of zullen laten vaccineren tegen seizoensgriep.

Basis: respondenten

Vaccinatie tegen griep A/H1N1

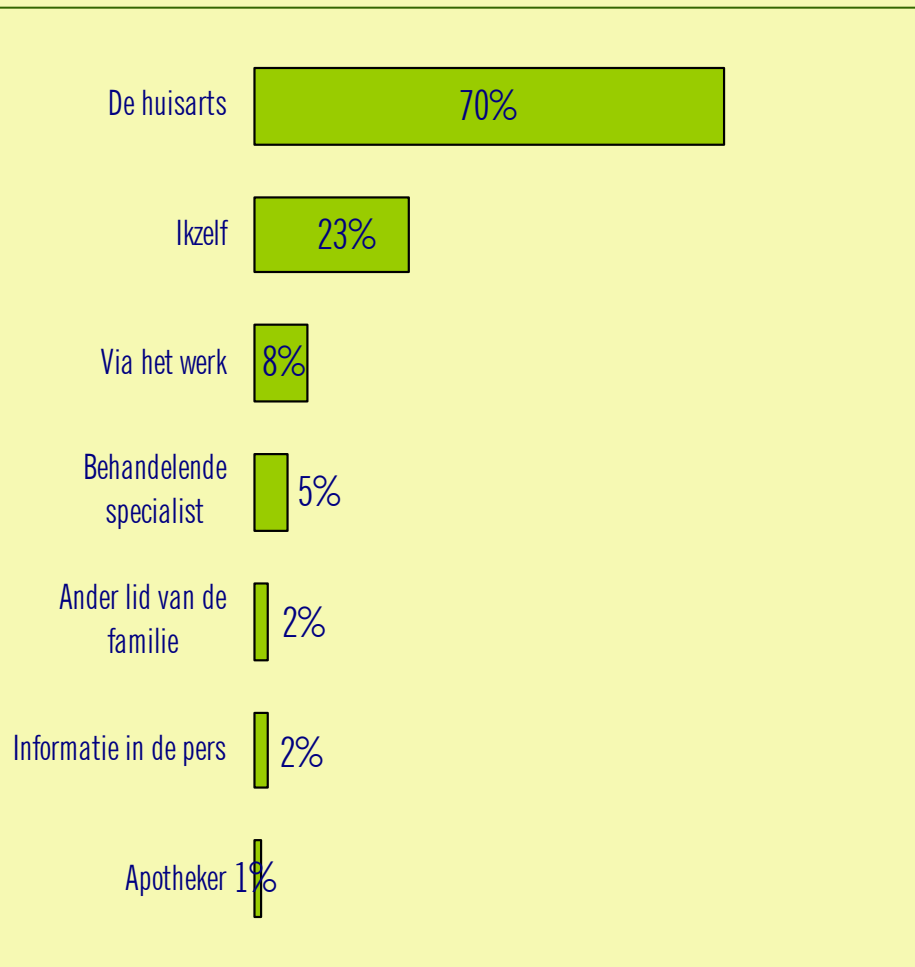


➤ Hebt u persoonlijk zich laten (of gaat u zich laten) vaccineren tegen de griep A/H1N1?

- 2 op de 10 consumenten zeggen dat ze zich hebben laten of zullen laten vaccineren tegen de griep A/H1N1.
- De Nederlandstaligen (26%), de 65+'ers (30%), de mensen die geneesmiddelen gebruiken (30%) zijn talrijker in dat geval.
- Anderzijds zeggen de Franstaligen (8%), de leeftijdsgroep van 30-39 jaar (8%), de gezinnen met 6 personen en meer (6%) en de mensen die geen geneesmiddelen gebruiken (11%) minder talrijk dan het gemiddelde dat ze zich hebben laten of zullen laten vaccineren tegen de griep A/H1N1.

Basis: respondenten

Vaccinatie: informatie



➤ Wie heeft u op het idee gebracht om u te laten vaccineren?

- In de meeste gevallen is het de huisarts die aan de basis ligt van de vaccinatie of de intentie om zich te laten vaccineren.
- In 1 op de 4 gevallen is het een persoonlijke beslissing. Dat komt minder vaak voor onder de Nederlandstaligen (13%).
- In 1 op de 10 gevallen gebeurde het vaccineren via het werk of werd het gevraagd door de werkgever. Dat is vaker het geval in Vlaanderen (16%) en in de sector van de gezondheidszorg (24%).
- Het gebeurt veel minder vaak dat een medische specialist, een apotheker of familie deze vaccinatie heeft aangeraden of dat een informatie in de pers de consument op het idee gebracht heeft om zich te laten vaccineren.

Basis: respondenten die zich hebben laten of zullen laten vaccineren

Conclusies

Percepties aangaande de griep A/H1N1

- De meeste consumenten zijn niet bezorgd over de mogelijke uitbraak van een epidemie van griep A/H1N1. Twee derden van de consumenten denken dat die griep niet gevaarlijker is dan de seizoensgriep.

Percepties van de gekregen informatie

- Bijna negen op de tien consumenten zeggen dat ze goed voorgelicht zijn met betrekking tot de mogelijke uitbraak van een epidemie van griep A/H1N1.

Kennis en perceptie van de preventieve handelingen

- Geregeld de handen wassen en een gezonde leefstijl respecteren zijn de twee preventieve handelingen die de meeste consumenten (her)kennen.
- De helft van hen gaat ervan uit dat elk contact met een zieke vermijden en zich laten vaccineren ook preventieve handelingen zijn.
- Een vitamine C-kuur volgen, een masker dragen en Tamiflu[®] innemen worden weinig gezien als preventieve handelingen tegen de griep A/H1N1.

Conclusies

- De consumenten zeggen dat ze zich goed geïnformeerd voelen, maar (her)kennen niet alle preventieve handelingen waarover de bevoegde federale instantie (Influenza) communiceert. In het bijzonder het vermijden van elk contact met een zieke wordt niet door veel mensen als een preventieve handeling gezien, maar wordt toch officieel met het oog op preventie van een epidemie officieel aanbevolen.
- De meerderheid van de consumenten vindt dat iedereen de preventievoorschriften moet naleven om elk gevaar te voorkomen.

Percepties van de acties van de overheid

- Vier op de tien consumenten denken dat de overheid in verhouding tot de griepdreiging overdrijft en vier op de tien vinden dat de overheid doet wat gedaan moet worden.

Percepties aangaande de vaccinatie

- Slechts een derde van de consumenten is van mening dat iedereen zich moet laten vaccineren; de overige twee derden vinden dat enkel de risicopersonen zich moeten laten inenten.
- De helft van de consumenten denkt dat het vaccin dat in België tegen de griep A/H1N1 gebruikt wordt, een gevaar voor de gezondheid inhoudt.

Conclusies

Stand van zaken aangaande de vaccinatie

- Seizoensgriep: een derde van de consumenten zegt dat ze zich hebben laten of zullen laten vaccineren.
- Griep A/H1N1: twee op de tien consumenten zeggen dat ze zich hebben laten of zullen laten vaccineren.
- Bepaalde profielen zijn meer voor vaccinatie: de consumenten van 65 en ouder, de mensen die zich niet in goede gezondheid voelen en zij die geneesmiddelen gebruiken.
- In de meeste gevallen raadde de behandelende arts de vaccinatie aan, maar soms gaat het ook om een persoonlijke beslissing of een suggestie van de werkgever.

Informatiebronnen

- Zowel om te praten over de griep als over de vaccinatie is de behandelende arts (huisarts) de belangrijkste bron van informatie.

Aanbevelingen

- Doordat een pandemie uitgebleven is, konden de door de overheid ingevoerde mechanismen getest worden en in vergelijking met de snelle verspreiding van het virus op wereldschaal (209 getroffen landen en meer dan 14.700 doden) mag België zichzelf feliciteren met een zo laag dodental.
- Maar het beheren van de pandemie doet ook de vraag rijzen over het risicobeheer, de invoering van het voorzorgsprincipe en de voorlichting van de consumenten.
- Op het medische en het preventievlak werden talloze acties uitgewerkt, die de consumenten soms overdreven vonden. Het was ongetwijfeld moeilijk om de risico's precies in te schatten op het ogenblik dat de internationale experts en de WHO voor een pandemie vreesden. Toch stellen we vast dat een snelle verspreiding van het virus in België vermeden is kunnen worden dankzij de afzonderingsmaatregel, de vaccinatie (meer dan één miljoen mensen werden ingeënt) en de preventieve maatregelen op het gebied van de persoonlijke hygiëne.

Verantwoordelijke uitgever :
Marc Vandercammen

OIVO
Stichting van openbaar nut - ON 417541646
Paapsemiaan 20 - 1070 BRUSSEL
Tel. 02/547.06.11 - Fax. 02/547.06.01
www.oivo.be

Uitgave 2010
Catalogusreferentie : 1001-10

D 2010-2492-14
©OIVO

Prijs : 24 €

Overnames voor niet-commerciële doeleinden toegelaten mits bronvermelding